

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymävaltuuston päättämät riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan perusteet

Riskienhallinta osana kuntayhtymän johtamisjärjestelmää

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän (jatkossa Keusote) johtamisjärjestelmällä luodaan edellytykset toimivalle riskienhallinnalle ja sisäiselle valvonnalle sekä niiden tuloksellisuudesta raportoinnille. Johtamisjärjestelmän avulla asetetaan tulos- ja vaikuttavuustavoitteita, ohjataan niiden saavuttamista ja muutosten hallintaa. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan menettelyt integroidaan osaksi johtamisen ja toiminnan prosesseja, rakennetaan sisälle organisaation toimintaprosesseihin. Näin merkittävimmät riskit tunnistetaan, niiden merkitys arvioidaan ja tarvittavat riskiä hallitsevat ratkaisut tehdään päätöksenteon, prosessien hallinnan ja toiminnan organisoinnin yhteydessä.

Sisäisellä valvonnalla edistetään kuntayhtymän tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia

Valvontajärjestelmän avulla valvotaan, että lainsäädäntöä, määriteltyjä toimintaperiaatteita ja annettuja ohjeita noudatetaan. Sisäinen valvonta on osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää ja sisältää:

- yhtymävaltuuston, yhtymähallituksen, kuntayhtymän johdon sekä muiden osapuolten toimenpiteet, joilla parannetaan riskienhallintaa ja lisätään tavoitteiden ja päämäärien saavuttamisen todennäköisyyttä
- ne menettely- ja toimintatavat, joilla varmistetaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus
- johdon ja hallinnon toimintatavat asetettujen tavoitteiden toteutumisen, toimintaprosessien ja riskien arviointiin

Kuntayhtymän kokonaisvaltainen riskienhallinta

Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla järjestelmällistä, jäsenneltyä ja ajantasaista ja perustua systemaattiseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Riskienhallinnan avulla parannetaan hyvää johtamis- ja hallintotapaa, raportointia ja lisätään sidosryhmien luottamusta. Sen avulla luodaan luotettava perusta suunnittelulle ja päätöksenteolle. Hyvä johtamis- ja hallintotapa muodostu niiden prosessien ja rakenteiden yhdistelmästä, jota johto käyttää informoidessaan organisaatiota sekä toimeenpannessaan ja seuratessaan toimintoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuntayhtymän kokonaisvaltainen riskienhallinta:

- on johdon vastuualuetta ja olennainen osa kaikkia prosesseja
- lisää tavoitteiden saavuttamisen todennäköisyyttä ja tukee ennakkoivaa johtamista
- kattaa olennaisimmat kuntayhtymän toimintaan ja talouteen liittyvä riskit
- varmistaa, että kaikkialla organisaatiossa noudatetaan kuntayhtymää koskevia lainsäädännön vaatimuksia
- auttaa päätöksentekijöitä tekemään tietoisia valintoja ja asettamaan toimintoja tärkeysjärjestykseen

Keusoten riskienhallinnan päämäärä	Riskienhallinnan tavoitteet	Edellytykset, joiden täytyttävä, jotta päämäärä voidaan saavuttaa	Periaatteet, joiden mukaan riskienhallintaa toteutetaan
Riskienhallinnan päämäärä on tukea kuntayhtymän strategisten tavoitteiden saavuttamista varmistamalla: • riittävä tieto keskeisistä riskeistä • selkeä vastuunjaon kuvaus riskienhallinnan osalta • järjestelmälliset keinot arvioida, seurata ja hallita mahdollisia riskejä • ajantasainen vakuutusturva • riittävät järjestelmät vahinkotapausten käsittelymenetelmät koskien vakavia onnettomuuksia ja loukkaantumistapauksia	Riskienhallinnan avulla tunnistetaan ja käsitellään riskit (uhat ja mahdollisuudet) koko kuntayhtymässä sekä suunnitellaan ja toteutetaan ne riskienhallintakeinot, joiden avulla pysytään hyväksyttävällä riskitasolla.	Riskienhallinnan toimintamalli sisältää systemaattiset menettelytavat riskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaa osana suunnittelun ja johtamisen prosesseja, päätöksentekoa ja päivittäisjohtamista.	Riskienhallinnan on järjestelmällistä, jäsenneiltyä ja ajantasaista. Se perustuu systemaattiseen ja dokumentoituun toimintatapaan ja tuottaa lisäarvoa kuntayhtymän johtamiseen
	Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon. Riskienhallinta tukee ennakoivaa johtamista.	Käytössä on yhdenmukaiset ja tehokkaat menetelmät, joilla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan riskejä ja niiden seurauksia.	Kuntayhtymän johtamisjärjestelmä, arvot ja strategiset tavoitteet ovat riskienhallinnan perusta.
	Riskienhallinnalla parannetaan terveyden ja turvallisuuden liittyvää toimintaa sekä kestävä kehitystä	Riskienhallinta ottaa huomioon inhimilliset ja kulttuuriset tekijät.	Riskienhallinnan avulla luodaan henkilöstölle turvallinen työympäristö. Riskienhallinnan avulla huolehditaan, että tuotteet, palvelut ja asiointi ovat turvallisia asiakkaille.
	Riskienhallinnalla varmistetaan toiminnan kustannustehokas jatkuvuus ilman keskeytyksiä ja häiriöitä. Riskienhallinnalla kehitetään vahingontorjuntaa ja häiriötilanteiden hallintaa.	Riskienhallinta on osa johdon vastuualuetta ja olennainen osa kaikkia toimintoja ja prosesseja.	Riskienhallinnan avulla jatkuvuuden turvaamiseksi kriittiset toiminnot ja niiden tarvitsemat resurssit varmistetaan.
	Riskienhallinnalla tuetaan johtamista, hyvän hallintotavan noudattamista ja toimivaa raportointia.	Kuntayhtymän toimintaympäristön analysointi ja ymmärtäminen siten, että käytettävissä on tietoa tavoitteisiin ja toimintaan liittyvistä epävarmuustekijöistä, riskeistä ja mahdollisuuksista.	Riskit otetaan aina huomioon kuntayhtymän, sen palvelualueiden ja yksiköiden tavoitteita asetettaessa.
	Riskienhallinnalla lisätään sidosryhmien luottamusta	Riskienhallinta on avointa ja kattavaa. Sidosryhmät ja päätöksentekijät otetaan mukaan riskienhallintaan ja heidän näkemyksensä otetaan huomioon riskikriteereitä määriteltäessä.	Riskejä arvioitaessa taloudellisten vaikutusten arvioinnin lisäksi arvioidaan vaikutuksia ihmisiin, ympäristöön ja maineeseen.
	Riskienhallinnalla ehkäistään väärinkäytöksiä.	Kuntayhtymän riskinottoa seurataan säännöllisesti ja sitä arvioidaan talousarvion käsittelyn ja raportoinnin yhteydessä.	Riskienhallinnan avulla rikosten ja väärinkäytösten mahdollisuudet minimoidaan.

Kuntayhtymän kattava valvontajärjestelmä

Ohjaus- ja valvontajärjestelmän tavoitteena on tuottaa kuntayhtymän johdolle oikeat ja riittävät tiedot päätöksenteon ja toiminnan arvioinnin pohjaksi. Valvonnan riittävyyden varmistamiseksi kuntayhtymän johto suunnittelee ja järjestää toiminnot tavalla, joka antaa kohtuullisen varmuuden siitä, että riskit hallitaan tarkoituksenmukaisesti, kuntayhtymän päämäärät ja tavoitteet saavutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Sisäistä valvontaa toteuttavat johto ja koko muu henkilöstö.

Keusoten toiminnan ja talouden valvonta on järjestetty siten, että sisäinen valvonta sekä ulkoinen (tarkastuslautakunta ja tilintarkastus) sekä sisäinen tarkastus yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

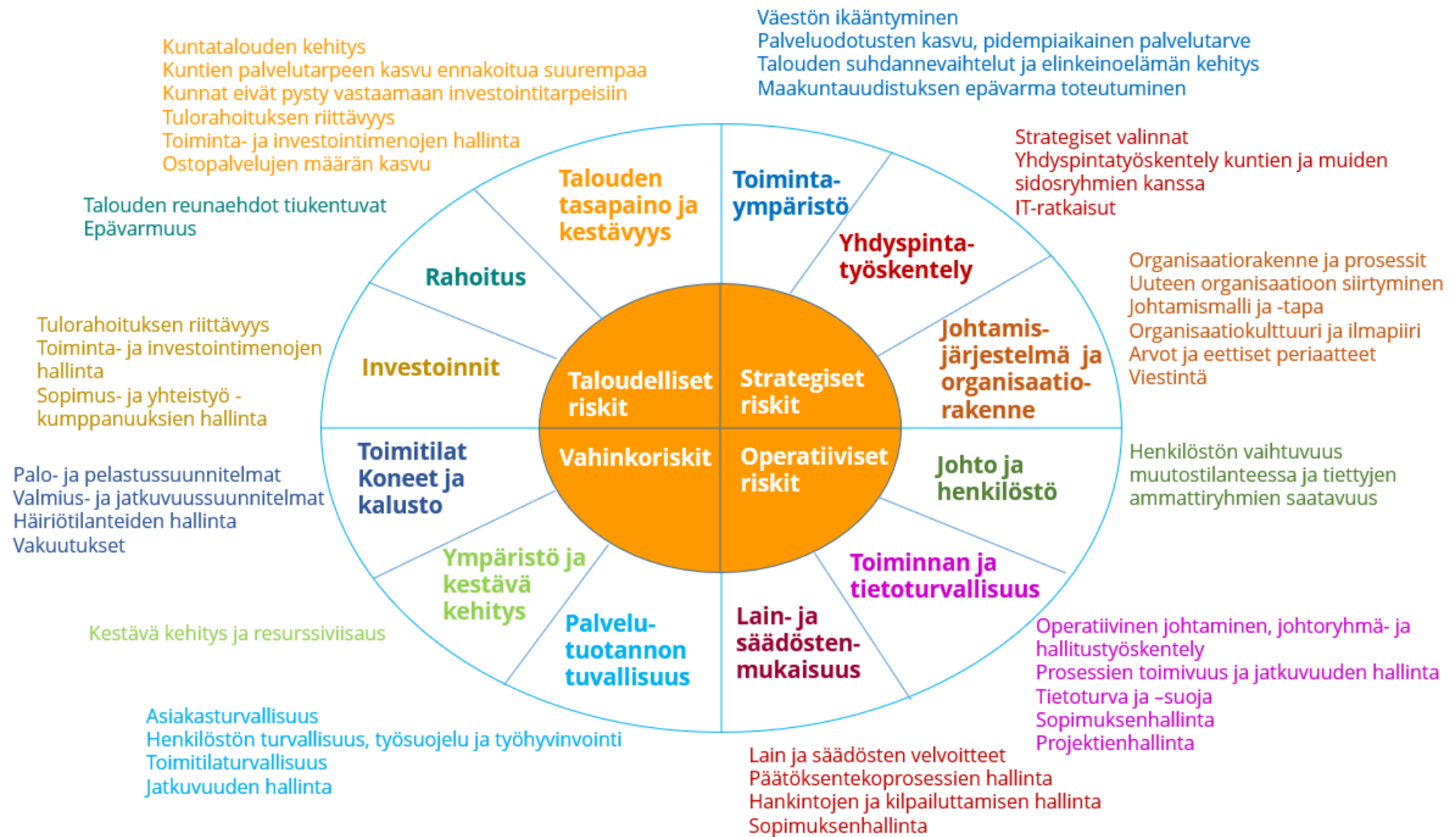
Kuntayhtymän sisäiseen valvontaa ja riskienhallintaa liittyvät keskeiset ohjeet

- kuntayhtymän perussopimus
- yhtymävaltuuston hyväksymä hallintosääntö, johon on sisällytetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut
- riskienhallintapolitiikka, talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, kuntalaskutuksen periaatteet, toimielinten palkkiosääntö, laskutus- ja perintäohjeet, hankintastrategia ja hankintaohjeet, matkustusohje ja muut henkilöstöhallinnon ohjeet

Riskien määrittely ja luokittelu

Riski tarkoittaa epävarmuuden vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen. Vaikutus on poikkeama odotetusta niin myönteisessä kuin kielteisessäkin mielessä. Riskiä kuvatessa viitataan mahdollisiin tapahtumiin, niiden seurauksiin tai niiden yhdistelmiin. Riski ilmaistaan tapahtuman seurausten ja riskin todennäköisyyden yhdistelmänä.

Kuntayhtymän riskit luokitellaan strategisiin, taloudellisiin, operatiivisiin ja vahinkoriskeihin.

Riskienhallintaan liittyvät vastuut ja velvollisuudet

Yhtymävaltuusto on hyväksymällä tämän dokumentin (osana kuntayhtymän talousarviota vuodelle 2020) päättänyt kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntayhtymän hallintosääntöön on kirjattu määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä ja vastuista mukaan lukien ulkoisen tarkastuksen toimijoiden tehtävät ja vastuut.

Tarkastuslautakunta arvioi yhtymävaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista, kuntayhtymän toiminnan järjestämisen tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tilintarkastajien on kuntalain mukaan tarkastettava, ovatko kuntayhtymän sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastaja tarkastaa, onko yhtymävaltuusto päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä ovatko niihin liittyvät tehtävät ja vastuut asianmukaisesti määriteltä. Järjestämisen asianmukaisuutta tarkastettaessa kiinnitetään huomiota järjestelmän ja prosessien ohjeistukseen, toimeenpanon systemaattisuuteen, kokonaisvaltaisuuteen, tuloksellisuuteen sekä toimintakertomuksessa annetun raportoinnin riittävyyteen ja kattavuuteen. Tilintarkastaja todentaa, että yhtymähallitus seuraa ja arvioi dokumentoidusti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon tuloksellisuutta.

Kuntayhtymän luottamushenkilöiltä sekä viran- ja toimenhaltijoilta edellytetään riittävää sitoutumista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseen. Johdon tehtävänä on vastata sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle perustan luovan sisäisen toimintaympäristön, organisaatorakenteen ja tehtävänjaon suunnittelusta ja toteuttamisesta.

Kuntayhtymän johdolla on kokonaisvaltainen vastuu valvontajärjestelmän toimivuudesta ja tehokkuudesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan johtamistehtävää ja kokonaisuuden toimivuuteen liittyvää vastuuta ei voi delegoida. Sen sijaan valvontaan liittyviä tehtäviä voi delegoida.

Kaikilla kuntayhtymän henkilöstöön kuuluvilla on vastuu omalta osaltaan tukea hyvää sisäistä toimintaympäristöä, olla tietoinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan merkityksestä omien tehtäviensä ja tavoitteidensa näkökulmasta sekä toteuttaa omaan toimenkuvaan ja tehtäviin kuuluvia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapoja.